

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Üzérlek*

Forrás: *Híradat*

Bt

1919. 26.

(Helv)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

"1919"

Személy

Helyszám

Üzérlek.

Budapest a világ legolcsóbb városa, — mondta előttem a minapában egy francia tiszt, s amikor ez a szokatlan kijelentés oly formán hatott, ahogyan a menykövek szoknak, újra megismételte, hogy igen, Budapest az a város, amely a világon a legolcsóbb. A bátor és kedves francia tisztet nem hozta zavarba az álmélkodás megdöbben kifejezése, amely arcomon honolt. Fajánál megszokott elítélő gesztussal nyúlt zsebébe, s a tárcából, amely bizonyára párisi gyártmány, mosolyogva huzott elő egy százfrankost. Ép vacsoránál lévén, nem azzal fizetett ugyan, mert a főpincéért kétségkívül nehéz számtási művelet elé állította volna, de mint valami diadaljelvényt forgatta meg ujjai közt. S csakugyan, a magyar bankók közt békésen megvonuló finom rajzu francia pénz azt jelentette, hogy a gloire nemzetének fia pont egy hónapon át tud belőle Budapestben ebédelni és vacsorázni. Ebédet és vacsorát természetesen a Ritz-hotellben értve.

Mit csináljunk azonban mi, akik hijjával vagyunk a frankoknak. Mi nem tehetjük meg azt, amit ő, a francia vígan tehet, amikor minden luxusfogás-nélküli ebédért kifizeti az ötven koronát. Mi nem vigasztalódhatunk azzal a filozofiával, hogy egy fürgé valuta-átszámítást végezvén, élet vesszük annak, amit ötven korona jelent az érzékeny fül s a még érzékenyebb középsorsu polgári pénztárca számára. Mi nem mondhatjuk, ötven korona frankban annyi, hogy nem is érdemes vele törődni, mi a háború és a bolsevizmus által tönkretett magyar pénzzel kifizetjük az ötven koronát, hogy másnap

ugyanazért, ami ma ötvenbe került, hatvanat fizessünk.

Mert itt van a baj, végig az egész vonalon, kezdve a Rákóczi-uti kis boltosoktól a gondozott képiu belvárosi kirakatokig. Itt van a baj, az árak ferinészeirajzában, amelyek máról holnapra változnak, de csak az imponáló magasság irányában. Tekintsünk csak például a kalapokra, amelyek egy-két héttel ezelőtt kétszáz korona körül, de inkább alatta a kétszáz koronának voltak kaphatók, ugynevezett jó minőségben. Már majdnem bementél a kalapkirályhoz, vagy a Rákóczi-uti kalaposmesterhez, hogy megvedd azt, ami szemednek ingere, amikor ugyanaz a kalap ugyanabban az üzletben egy arisztokratikus lendületet csinált s ma csak háromszázért kapható. S ez így van más holmokban is, a terménypiacon ép úgy, mint az ipari vásáron. Velnéd, hogy itt valami gazdasági törvényszerűség vaskényszeregozik, amely ellen a legjobb emberi érzéssel és akaratral sem lehet tenni semmit. Nem polgáriárs, s még egyszer nem. Ezek a kógrások az árak viselkedésében hisztérikus szokellések, s a kéz, amely mögöttük dolgozik és kis Minimaxként ugratja ki az új árcédulákat, nem egy kéz, nem is kétfő, hanem a kezek egész serege. Ugyanaz a sereg, amely itt van, amióta a világ az egyéni katasztrófát és tömegfájdalmak tengerévé alakult át, s amely ma sem akar eltávozni rólunk, mint a kígyó, ha szép és izmes testre csavarja magát. E kezek csüggő végtagok azon az embertípuson, amely régi n. által dicsekedhetne, ha merne vele dicsekedni, de amely főleg akkor szaporodik el büzös gombaként a társa-

dalem fővenyén, ha az élet rendjét és szépségét a háboru kavarja fel. Ez a típus nem kereskedő, mert a kereskedelemnek kulturális célja és etikai alapja van, ez a típus az üzér, amelynek fiziológiai leírásával könnyen adósok maradhatunk, s amellyel szemben úgy látszik csak egy dolog segíthetne: a közepkori pallosjognak valamilyen modern formája.